

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра статистики

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

«__»_____ 201_р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності «051 Економіка»

за магістерською програмою професійного спрямування «Статистика бізнесу
та державного управління»

на тему:

«Статистичне дослідження систем охорони здоров'я в країнах Європи»

Виконавець

студентка VI курсу обліково-

економічного факультету

Запорощенко Анастасія Сергіївна

Науковий керівник

к.е.н., доцент Ольвінська Ю.О.

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	
1.1. Охорона здоров'я як об'єкт статистичного дослідження. Основні показники захворюваності населення.....	7
1.2. Організаційно-правові засади управління охороною здоров'я населення та правові аспекти її фінансування.....	12
1.3. Показники доступності та якості медичного обслуговування. Правове становище установ охорони здоров'я населення.....	17
Розділ 2 СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНOSTІ (НА ОСНОВІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА СНІД) НАСЕЛЕННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ	
2.1. Методика розрахунку основних показників аналізу захворюваності населення.....	23
2.2. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в Європі.....	38
2.3. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в Україні.....	45
Розділ 3. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯКОСТІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ	
3.1. Аналіз динаміки та структури медичних закладів охорони здоров'я в Україні.....	51
3.2. Порівняльний аналіз якості медичного обслуговування в Україні та країнах Європи.....	59
3.3. Основні напрямки удосконалення державної політики та реформування системи охорони здоров'я та можливі наслідки.....	75
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86

ВСТУП

Охорона здоров'я будь-якої держави являє собою комплекс державних, соціальних, економічних, медичних та інших заходів, до яких вдається товариство для охорони і поліпшення здоров'я членів цього товариства. У цьому сенсі існуючі в світі системи охорони здоров'я за цілою низкою ознак підпадають під визначення інституту - наявність цілей, статусно-рольові взаємодії індивідів і т.д. Охорона здоров'я, будучи таким, забезпечує можливість членам суспільства і різних соціальних груп задовольняти свої потреби, стабілізувати соціальні відносини, вносить узгодженість, солідарність, інтегрованість в життя суспільства. Проте, характер охорони здоров'я визначається, перш за все, соціальним ладом суспільства і держави, хоча мета охорони здоров'я єдина - вивчення здоров'я і хвороб, попередження і лікування їх, збереження здоров'я і працездатності.

Багатосторонній механізм функціонування структури охорони здоров'я потребує особливої уваги до його організації, а також високого професіоналізму і різнобічної підготовки фахівців.

Загальною тенденцією, що виявляється в даний момент в системах управління охороною здоров'я в різних державах, стає тенденція використання етичних принципів в даному процесі. Для охорони здоров'я в даний час це є важливим фактором визначення аспектів етичного регулювання, їх співвідношення з міжнародною практикою та подальше впровадження в повсякденну практичну діяльність.

З усього вищевикладеного можемо сказати, що охорона здоров'я міцно пов'язаний із добробутом країни. І це підкреслює всю актуальність проблеми охорони здоров'я і медичного обслуговування і необхідність його статистичного вивчення.

Проблеми статистичного оцінювання охорони здоров'я і медичного обслуговування завжди були актуальними, такими вони залишаються і зараз. Візьмемо для прикладу стан медичного обслуговування, а точніше його дефіцит, чим нижчий рівень медичного обслуговування населення, тим вище рівень

смертності. Або можемо сказати що від здоров'я населення залежить усі інші сфери економічного розвитку країни.

Отже, можна зробити висновок, що охорона здоров'я і медичне обслуговування безпосередньо впливає на кожного громадянина, і від її високого рівня залежить економічний розвиток країни.

Наукове осмислення проблеми необхідне для вирішення таких практичних завдань, як створення бази медичного обслуговування, достатньої для виконання державними органами своїх завдань. Удосконаленню фінансового забезпечення у сфері охорони здоров'я присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів: О.Д.Василика, К.В. Павлюка, С.Ф. Тернова, М.В.Малаховської, В.І. Євсєєва, К.В. Мних, М.П. Жданової, В.І. Журавля, В.Г. Черненка, А.С. Немченко, Є.М. Кисельова, В.М. Рудого, В.М. Пономаренка, Я.Ф. Радиша та ін..

Основна мета дипломної роботи – статистичне оцінювання охорони здоров'я та медичного обслуговування населення в Україні та Європи, аналіз інтенсивності динаміки захворюваності, оцінити діяльність системи охорони здоров'я України та Європи в умовах існуючого інформаційного забезпечення, визначити її вклад у поліпшення здоров'я населення і виявити шляхи підвищення її ефективності.

Предметом дослідження у кваліфікаційній роботі є статистична оцінка охорони здоров'я та медичного обслуговування населення України та Європи, а об'єктом дослідження виступає – елементи системи за рівнями управління та організації.

В якості інформативної бази дипломної роботи виступили нормативно-правові акти з питань формування охорони здоров'я в Україні, наукові літературні джерела з теми дослідження, матеріали спеціалізованої періодичної преси.

В дослідженні були розраховані статистичні показники, які характеризують охорону здоров'я та медичне обслуговування: аналіз динаміки та структури захворюваності населення, регіональний аналіз захворюваності населення, статистичний аналіз санітарно-курортних закладів. Усі розрахунки були виконані за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Excel.

Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, визначаються мета, завдання, предмет, об'єкт.

У першому розділі випускної роботи викладається теоритичні та методологічні основи статистичного дослідження охорони здоров'я .

У другому розділі випускної роботи викладається методологічні основи та статистичний аналіз захворюваності населення в Європі.

У третьому розділі випускної роботи проводиться статистичний аналіз та прогнозування медичного обслуговування та методи рішення проблем.

Інформативною базою є наукові публікації вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України та Європи, дані офіційних статистичних збірників, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та державних установ. Основна частина присвячена дослідженню визначеної проблеми. У висновках сформульовано основні результати дипломної роботи.

ВИСНОВКИ

Охорона здоров'я будь-якої держави являє собою комплекс державних, соціальних, економічних, медичних та інших заходів, до яких вдається товариство для охорони і поліпшення здоров'я членів цього товариства.

У процесі дослідження були розглянуто основні категорії, поняття, класифікації охорони здоров'я та медичного обслуговування населення країни, питання формування системи статистичних показників, розглянуто статистичні методи, які дозволяють здійснити комплексне дослідження динаміки та структури охорони здоров'я та його складових, виявлено тенденцію розвитку охорони здоров'я в Україні та країнах Європи. Здійснено статистичне оцінювання динаміки та структурних зрушень захворюваності населення України та країнах Європи, побудовано систему економіко-статистичних показників охорони здоров'я, виявлено та охарактеризовано основну тенденцію розвитку сучасної системи охорони здоров'я.

На основі проведенного аналізу можливо зробити наступні висновки. Що стосовно захворюваності на СНІД в цілому, в Європейському Союзі СНІД не відноситься до числа основних причин смерті, таких як хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення і нещасні випадки. Однак роль цього захворювання велика в смертності вікової групи 25-34 роки. Так, за даними за 2015 рік, найбільш частими причинами смерті чоловіків цього віку були нещасні випадки (27,5%), самогубства (14,8%), СНІД (13,7%) і хвороби системи кровообігу (7,6%), а серед жінок такого ж віку - пухлини (22,0%), нещасні випадки (15,6%), СНІД (12,1%), самогубства (10,2%) і системи кровообігу (9,9%). Для інших же вікових груп СНІД в даний час не є суттєвою причиною смерті.

Україна залишається лідером у Європі за масштабами поширення ВІЛ-інфекції. За оцінками експертів UNAIDS, в Україні з ВІЛ-інфекцією живе до 240 тисяч осіб. І тільки кожен другий знає про свій діагноз – станом на 1 травня 2018 року на обліку в Україні перебуває 143 766 ВІЛ-позитивних пацієнтів.

Систему органів, що надають невідкладну медичну допомогу становить густа мережа об'єктів охорони здоров'я різного спрямування, видів і потужності. За період 2008 – 2016 рр., або у 2016 р. у порівнянні з 2008 р., тобто за 9 років, кількість закладів охорони здоров'я в Україні зменшилось на 1,1 тис., тобто у 0,621 рази або на 37,9%.

Майже у всіх країнах Європи значна увага приділяється забезпеченню фінансової доступності ПМД. У 16 країнах немає оплати за відвідування ЛЗП, у 15 – пацієнт доплачує певну суму за візит. Оплата за домашній візит ЛЗП більш поширена – не стягується плата лише у 12 країнах, доплата існує в 14 і повна оплата домашнього візиту в 4 країнах (Кіпрі, Франції, Ірландії і Латвії).

Первинна медична допомога в Україні набула масштабного розвитку лише у другому десятилітті ХХІ століття. За цей короткий період основні зусилля зосереджені переважно на структурному аспекті. Що стосується управління первинної медичної допомоги. Вербально ПМД проголошена як пріоритетний напрямок розвитку системи охорони здоров'я. Однак спеціальних програмних документів, що підтверджують таку позицію, немає; підрозділ ПМД у МОЗ після чергової реорганізації центрального органу влади в системі охорони здоров'я в новій структурі відсутній; фінансового розмежування ПМД та вторинної допомоги немає, хоча його доцільність доведена в регіональних пілотних проектах, реалізованих у 2010–2014 рр.; закон про захист прав пацієнтів, незважаючи на неодноразові подання різних проектів, до цього часу не прийнято.

У результаті дослідження з'ясували, що системи охорони здоров'я має безліч складових, які всі разом взаємодіють між собою.

При аналізі захворюваності особливу увагу ми приділили окремим класам хвороб а саме СНІДУ що для населення України та Європи в цілому, а також для чоловіків та жінок.

Важливим етапом у вивченні проблеми державного управління охороною здоров'я є прогнозування тенденцій та основних шляхів його розвитку, які залежать від умов соціально-економічного становища в Україні та тенденцій розвитку систем охорони здоров'я в інших країнах світу.

Зрозуміло, що ідеальних систем охорони здоров'я у світі не існує. Більше того, механічне використання Україною моделі функціонування страхового ринку інших держав може не дати бажаного результату. Паралельне існування громадської та приватної медицини сприятиме виникненню конкуренції, у хворих з'явиться можливість вільного вибору лікаря й закладу, що є правом громадян у демократичному світі, а держава контролюватиме підготовку кадрів і ціноутворення медичної допомоги. Так, державна охорона здоров'я утримуватиметься за рахунок держави і надаватиме громадянам України гарантований обсяг медичної допомоги. Усі, кого не задовольнить ця підсистема, зможуть або реалізувати себе (медичні працівники), або отримати медичну допомогу (пацієнти) у громадських і приватних медичних закладах. За таких умов пацієнт поступово ставатиме рівноправним партнером лікаря та держави у збереженні свого здоров'я.

Отже, попереду на країну чекає болючий процес одужання вітчизняної системи охорони здоров'я. І, враховуючи, що глобальною проблемою в Україні й надалі залишається відсутність єдиної політичної волі та бачення вектора шляху розвитку нашої держави як органами центральної законодавчої і виконавчої влади, так і органами місцевого самоврядування (що унеможливило ефективне здійснення будь-якої реформи в державі), а сама підготовка до здійснення викладених у стратегії реформувань є надзвичайно трудомісткою, наразі стає зрозумілим: для позитивних зрушень нам будуть потрібні час і терпіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник. – М.: МГУ; Дело и Сервис, 2002. – 448 с.
- 2) Воронек Ю.В. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Підручник / Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 332 с.
- 3) Дарієнко С.І. Про програму реформування системи надання медичної допомоги населенню Одеської області // Гл. врач.- 2002. - №2. - С.27-28
- 4) Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – www.ukrstat.gov.ua
- 5) Дзеркало тижня. Україна. Журнал [Електронний ресурс]. http://dt.ua/ECONOMICS/ukrayinci-nazvali-pershochergovi-reformi-doslidzhennya-160271_.html
- 6) Донабедіан А. Оцінка якості медичної допомоги. MMFQ1966: 44: 206 с.
- 7) Донабедіан А. Якість допомоги: як це можна оцінити? JAMA1988: 260: 540с,
- 8) Закон України „Про курорти”
- 9) Кло Дж. Д., Кей Р, Гомбескі Р. Р. Дж., Нікельсон Д. Е., Петля Ф. Д. Смертність хворих передається в лікарню вищої допомоги. Cleve Clin J Med1993: 60:
- 10) Козлов В.С., Эрлих Я.М. Общая теория статистики. Учебник для студентов экон. специальностей вузов. Изд. 3-е, перераб. и доп. – М.: Статистика, 1975. – 394 с.
- 11) Методика вивчення захворюваності населення. Особливості регіональної захворюваності та окремих груп населення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>
- 12) Міністерство охорони здоров'я . [Електронний ресурс]. – <http://www.moz.gov.ua>

- 13) Москаленко В.Ф. Громадське здоров'я. Підручник для студ. вищих мед. навч. Закладів / Вид.3. – Вінниця: Нова книга, 2013. – 560 с.
- 14) Основи законодавства України про охорону здоров'я //moz.gov/
- 15) Підгорний, А. З. Демографічна статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, К. В. Вітківська. - Одеса: ОНЕУ, 2013. – 50 с.
- 16) Постанова від 11 липня 2001 р. N 805 Київ Про затвердження Загального положення про санаторно-курортний заклад
- 17) Право і здоров'я[Електронний ресурс]. <http://agency-lawmed.org/chogoochikuvaty-vid-medychnoyi-reformy-v-ukrayini/>
- 18) Ракурс (racurs.ua); [Електронний ресурс]. <http://moz.gov.ua;>
[http://healthsag.org.ua.](http://healthsag.org.ua)
- 19) Реформування охорони здоров'я: комплексний підхід//Морион. –6 (627). -2008.
- 20) Самотоєнкова, О. В. Економічна статистика : навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – 182 с.
- 21) Самотоєнкова, О. В. Соціальна статистика : навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2009.
- 22) Соціальна робота в системі охорони здоров'я[Електронний ресурс]. – <http://pidruchniki.com/>
- 23) Соціальна статистика///[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bookss.co.ua/>
- 24) Спеціалізований сайт для лікарів «Ваше здоров'я» [Електронний ресурс]. [vz.kiev.ua,](http://vz.kiev.ua)
- 25) Статистичний щорічник України, За редакцією І. М. Жук 2015.
- 26) Стаття 49 Конституції України
- 27) Стичинський Б. С. Стичинський,Право соціального забезпечення в Україні / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб та ін. - К.: Юридична книга, 2003.
- 28) Уманець Т.В., Пігарєв Ю.Б. Статистика: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2003. – 623 с.

- 29) Фориншурер: медицинское страхование» [Електронний ресурс].
<http://med-insurance.com.ua/review/345>,
- 30) Хартц А.Я., Кун Е.М., Кракауер Н. Співвідношення вартості порівняння результатів з кількістю пацієнтів на одного провайдера. *Inti J Qual HealthCare* 1997: 9: 350 с.
- 31) Підгорний А.З., Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О., Вітковська К.В. Соціально-демографічна статистика: Підручник // За заг. ред.. к.е.н., професора А.З. Підгорного. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 424 с.
- 32) Запорощенко, А. С. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в країнах Європи [Текст] / А. С. Запорощенко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 26 – 32.
- 33) Запорощенко, А. С. Статистична оцінка рівня захворюваності та якості медичного обслуговування населення України [Текст] / А. С. Запорощенко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 77 – 81.